

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VÝSKUMU,
VÝVOJA A MLÁDEŽE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NIVAM
NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

PLÁN
[OBNOVY]

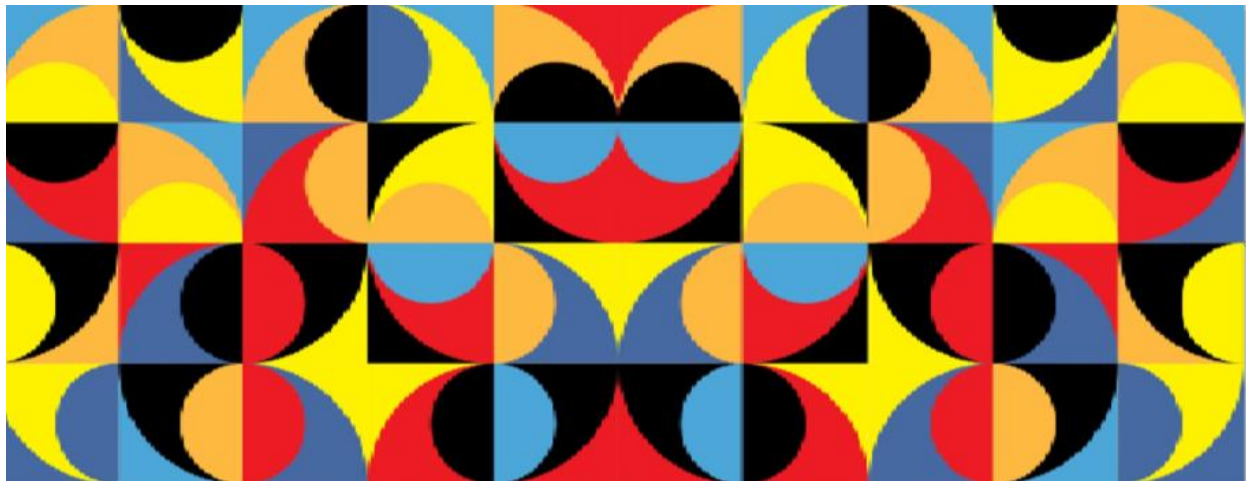

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

TEORETICKÝ RÁMEC TESTOVANIA

ČITATEĽSKÁ A JAZYKOVÁ GRAMOTNOSŤ

PRE ŠKOLY S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

1. cyklus ZŠ

ÚVOD

Zavedenie nového konceptu kritériálneho testovania do praxe základných škôl umožní detailnejší pohľad na žiaka z hľadiska jeho individuálneho výkonu bez ohľadu na celkový výkon testovanej vzorky. Hlavným cieľom kritériálneho testovania (inak aj testy absolútneho výkonu) je určiť úroveň testovaného žiaka vo vzťahu k súboru testových položiek z vybranej obsahovej oblasti, a to takým spôsobom, ktorý umožní urobiť záver o vzdelávacích úspechoch testovaného žiaka. Pozornosť je teda zameraná na absolútny výkon žiaka s dôrazom na identifikovanie jeho slabých a silných stránok vo vzťahu k testovanému obsahu. Prostredníctvom testu absolútneho výkonu je možné odpovedať na otázku, či a ako žiak zvládol presne vymedzené učivo, resp. do akej miery naplnil požiadavky štandardu a či dosiahol tzv. hraničné skóre.

V zmysle metodiky kritériálneho testovania je základným východiskom tvorby testovacieho nástroja a následného vyhodnocovania výkonu žiaka **teoretický rámec testovania**. Vymedzenie rámca je v priamom prepojení na štátny vzdelávací program, ktorý je nositeľom cieľov vzdelávania, obsahu a vzdelávacích štandardov.

1. Definícia čitateľskej gramotnosti

Vzdelávacia oblasť **Jazyk a komunikácia** zohráva dôležitú úlohu pri rozvíjaní jednej z doménových gramotností – **jazykovej a komunikačnej gramotnosti** žiaka, ktorá ho pripravuje na proces vzdelávania a následne na pracovnú a životnú sebarealizáciu.

V rámci podoblasti **vyučovanie prvého jazyka** sa jazyková a komunikačná gramotnosť rozvíja s osobitným zameraním na postupné osvojovanie čitateľskej a pisateľskej gramotnosti spolu s rozvíjaním dialogickej komunikácie, aktívneho počúvania a tvorenia hovoreného prejavu.

Úlohou vyučovania prvého jazyka je formovať žiaka ako kultivovaného používateľa jazyka, ktorý vie primerane používať jednotlivé jazykové variety (spisovný jazyk, bežný hovorený jazyk, slang, nárečia) podľa typu komunikačnej situácie a rešpektuje pritom sociokultúrne zvyklosti. Osobitnou úlohou je kultivovanie žiaka ako recipienta literárneho textu a iných druhov umenia.

Tejto podoblasti zodpovedá aj vyučovací predmet **slovenský jazyk a literatúra**, ktorý sa člení na päť komponentov: komunikačná interakcia, hovorená produkcia, písaná produkcia, vecná recepcia a zážitková recepcia. Vo všetkých piatich komponentoch sa funkčne uplatňujú **jazykové znalosti** žiaka, rozvíja sa jeho **gramotnosť** a formuje jeho jazyková kultúra.¹

Vo vyučovaní prvého jazyka sa rozvíjanie jazykovej a komunikačnej gramotnosti osobitne zameriava na postupné rozvíjanie čitateľskej a pisateľskej gramotnosti.

Čitateľská gramotnosť je prierezovou gramotnosťou. Vyučovanie jazyka vedie žiaka k osvojovaniu stratégií porozumenia a tvorenia textu, čím ho pripravuje na učenie sa z textu vôbec. Osvojené stratégie porozumenia a tvorenia textu a schopnosti získať, spracovať a vyhodnotiť informácie z rôznych informačných zdrojov žiak využíva pri rozvíjaní ďalších prierezových gramotností.²

¹ [Východiská zmien v kurikule základného vzdelávania](#)

² [Vymedzenie gramotnosti a ich gradačná úroveň](#)

Čitateľská gramotnosť je schopnosť

- porozumieť rôznym druhom textu, a to na viacerých úrovniach – od explicitných významov cez vyvodenie implicitných významov až po kritické hodnotenie textu,
- využívať získané informácie na učebné, komunikačné a sebarozvojové ciele,
- monitorovať vlastné porozumenie a využívať metakognitívne stratégie,
- osvojiť si stratégie porozumenia textu a tvoriť text.

2. Ciele vzdelávania slovenského jazyka a literatúry v 1. cykle

Hlavným cieľom 1. cyklu je vytvárať základy čitateľskej a pisateľskej gramotnosti v nadväznosti na predchádzajúce skúsenosti žiaka. Zámerom je pomocou všetkých dostupných prostriedkov utvárať čitateľské a pisateľské návyky žiaka a formovať ho ako čitateľa a pisateľa.

Ciele vzdelávania

1. Vieť jednoduchý dialóg primerane situácii a komunikačnému partnerovi.
2. Vyjadriť myšlienky v súvislom hovorenom prejave.
3. Písať čitateľným rukopisom a uplatniť pri písaní základné pravopisné pravidlá.
4. Vytvoriť primeraný písaný a obrazovo-písaný text.
5. Počúvať a čítať primerané vecné texty.
6. Orientovať sa v nesúvislých a obrazovo-písaných textoch.
7. Počúvať a čítať primerané literárne texty, interpretovať ich obsah a obraznosť v kontexte vlastných skúseností.
8. Identifikovať v texte explicitné informácie a vyvodiť z textu základné implicitné informácie.
9. Klásť otázky zamerané na obsah textu a na vlastné porozumenie textu.
10. Vyjadriť verbálne a neverbálne predstavu o sebe a svoje prežívanie okolitého sveta.
11. Použiť pri porozumení a tvorení textu primerané jazykové znalosti.

V rámci jazykovej a komunikačnej gramotnosti sa žiaci učia porozumieť, vyjadriť a interpretovať fakty, pojmy, emócie a názory hovoreným a písaným jazykom, využívajúc aj vizuálne, audiovizuálne a digitálne materiály v rôznych kontextoch; učia sa efektívne a rešpektujúco komunikovať, a to vhodným a tvorivým spôsobom.

Na konci 1. cyklu má žiak osvojené základy čítania a písania. Dokáže viesť jednoduchý dialóg a vyjadrovať myšlienky a svoje prežívanie hovorenou a písanou formou. Dokáže porozumieť počúvaným a čítaným vecným a literárnym textom na úrovni explicitných významov a vyvodzovať z nich základné implicitné významy. Kládne otázky k obsahu textu a sleduje vlastné porozumenie.³

3. Teoretický rámec testovania

Teoretický rámec testovania je nevyhnutným komponentom pre potreby vytvorenia testovacích nástrojov. Zjednodušene možno povedať, že ide o súbor pojmov, princípov a štruktúr, ktoré poskytujú základ pre definovanie úrovne určitej oblasti ľudskej činnosti s prihliadnutím na jej špecifiká. Teoretický rámec testovania pomáha usporiadať a definovať kľúčové pojmy, ktoré sú predmetom testovania so zámerom správnej interpretácie nameraných výsledkov. Je vytvorený v dôsledku potreby detailnej identifikácie každej úlohy, ktorá je do testovacieho nástroja zaradená.

³ [Digitálny štátny vzdelávací program 2023](#)

Teoretický rámec testovania bol vytvorený pre potreby vytvárania testovacích nástrojov na základe vyššie uvedených cieľov vymedzených štátnym vzdelávacím programom pre základné vzdelávanie s cieľom overovania a merania zručností a kompetencií žiakov v oblasti čitateľskej a jazykovej gramotnosti a následnej interpretácie nameraných výsledkov.

Východiskom vnútorného členenia teoretického rámca testovania do jednotlivých zložiek boli teoretické rámce medzinárodných štúdií, a to čitateľskej gramotnosti PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) – jedna zo základných štúdií IEA, ktorá je zameraná na monitorovanie úrovne čitateľskej gramotnosti žiakov 4. ročníka základnej školy a štúdie OECD PISA (Programme for International Student Assessment), ktorá sa sústreďuje na funkčnú gramotnosť 15-ročných žiakov, t. j. v posledných rokoch povinnej školskej dochádzky.

Teoretický rámec testovania čitateľskej a jazykovej gramotnosti pre 1. cyklus sa skladá z troch základných zložiek:

1. **Texty**
2. **Procesy**
3. **Úrovne**

Texty

Na konci 1. cyklu sa žiak orientuje v primeraných súvislých aj nesúvislých a obrazovo-písaných textoch, v rámci ktorých dokáže lokalizovať

- jednoduchú zvýraznenú informáciu,
- jednu alebo viac nezávislých častí informácie z menšieho súboru textov,
- podstatné skutočnosti i detaily spomenuté na rôznych miestach v texte,
- informácie v rozsiahlych súvislých i nesúvislých textoch,
- požadované informácie v obsažnejšom písanom texte alebo v zložitejšej tabuľke, grafe, obrázku, mape...

Testovacie nástroje obsahujú texty rozličnej dĺžky a rôznych úrovní náročnosti.

Krátke texty majú do cca 150 slov, **stredne dlhé** do cca 300 slov a **dlhé** texty cca 300 a viac slov.

Lahké texty sú relatívne jednoduché s jasnou štruktúrou a explicitným významom – literárne obsahujú každodennú slovnú zásobu, jednoduché vetné štruktúry a jednoducho opísané postavy; vecné priamočiaru štruktúru viet.

Stredne náročné texty sú stredne zložité – literárne s naratívnou štruktúrou a jasným poslanstvom s ambivalentnými postavami, abstraktnými myšlienkami a obrazným jazykom; vecné s rôznorodými prvkami so širokou škálou slovnej zásoby.

Ťažké texty sú pomerne zložité – literárne s možnosťou skúmania významových vrstiev, ako sú dejové zvraty, vývoj komplikovaných ambivalentných postáv a abstraktné myšlienky; vecné koncepcne náročnejšie, založené na technických informáciách alebo abstraktných pojmoch, obsahujú značné množstvo vnorených detailov a širokú škálu slovnej zásoby – špecifickú pre danú tému, obrazný jazyk, zložené vety.

Texty, ktoré sú použité pri testovaní čitateľskej a jazykovej gramotnosti, sa rozlišujú nasledovne:

- podľa funkcie – **literárne** a **vecné**,
- podľa formátu – **súvislé** a **nesúvislé**,
- **zmiešané**.

Podľa FUNKCIE		Podľa FORMÁTU		Zmiešané texty
Literárne texty	Vecné texty	Súvislé texty	Nesúvislé texty	
<p>Literárne texty sú umelecké texty, ktorých cieľom je prerozprávať príbeh alebo opísať udalosti, osoby či predmety. Sú zdrojom zážitku, poznania a tiež predmetom komunikácie.</p> <p>Jazyk týchto textov má nielen oznamovaciu, ale aj estetickú funkciu.</p> <p>Účelom čítania literárnych textov je zážitok, získanie emocionálno-estetickéj skúsenosti. Obsahujú úlohy týkajúce sa témy, deja, postáv a prostredia.</p>	<p>Vecné texty sú náučné a informačné texty, ktorých cieľom je sprostredkovať odborné informácie, vedecké a technické poznatky adresované zaujímavou a pútavou formou širšej verejnosti alebo informovať čitateľa o danej téme.</p> <p>Účelom čítania vecných textov je získanie, používanie, spracovanie a vyhodnotenie informácií. Okrem porozumenia explicitných informácií treba žiaka viesť k vyvodzovaniu implicitných významov z textu a k ich prepájaniu s doterajšími znalosťami a skúsenosťami, k analýze informácií a ich kritickému hodnoteniu. Obsahujú úlohy týkajúce sa informácií obsiahnutých v texte.</p>	<p>Súvislé texty majú ucelenú štruktúru, skladajú sa z viet usporiadaných do odsekov, ktoré sú od seba vizuálne oddelené. Zvyčajne majú hierarchickú štruktúru naznačenú nadpismi, ktoré pomáhajú orientovať sa v texte. Ide o organizované celky spojené formálne i sémanticky.</p> <p>Pri ich porozumení musí žiak brať do úvahy nielen jednu prečítanú vetu, ale aj kontext ostatných viet.</p>	<p>Nesúvislé texty majú prerušovanú štruktúru, ktorá je rozličná. Sú vytvorené zo slov, slovných spojení alebo viet, ktoré nie sú usporiadané do súvislých textových častí a organizované. Pri čítaní vyžadujú odlišný prístup. Charakteristická je prítomnosť diagramov, tabuliek, máp a príloh.</p>	<p>Zmiešané texty sú texty, v ktorých sa môžu objavovať rôzne zlúčenia textov z hľadiska formátu a/alebo funkcie.</p> <p>V zmiešaných textoch môžu byť napr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podľa formátu súvislé texty doplnené tabuľkami, grafmi a pod.; - podľa funkcie literárne texty zlúčené s vecnými; - resp. môžu byť texty zmiešané z hľadiska formátu aj funkcie súčasne.
Žánre pre 1. cyklus				
<p>Pri výbere textov (lyrických, epických i dramatických) slovenskej aj svetovej literatúry sa zdôrazňuje estetická a hodnotová stránka literárneho diela, na základe ktorej je možné pôsobiť na emocionálny, morálny a hodnotový rozvoj žiaka:</p> <p><i>riekanka, hádanka, ľudová pieseň, báseň, rozprávka, povesť, bájka, bábková hra, obrázkový príbeh, komiks</i> a i.</p>	<p>Informačné i populárno-náučné texty s rôznymi témami:</p> <p><i>encyklopédia, oznam, správa, pozvánka, pohľadnica, opis, opis pracovného postupu, zoznam, rozvrh, plán, tabuľka, schéma, náčrt, piktogram, reklama</i> a i.</p>	<p><i>rozprávka, povesť, bájka, oznam, správa, rozprávanie, opis</i> a i.</p>	<p><i>zoznam, tabuľka, rozvrh, reklama, plán</i> a i.</p>	

Procesy sú kognitívne činnosti, ktoré žiaci vykonávajú pri práci s textom. Pri čítaní textov žiaci využívajú rôzne kognitívne zručnosti. Aby sa dalo zistiť, akú úroveň čitateľskej gramotnosti dosiahol žiak, musí zvládať škálu procesov.

Vyhľadávanie	Porozumenie	Posudzovanie
<p>Vyhľadávanie informácií, pojmov a prostriedkov</p> <p>V tomto procese je potrebné:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identifikovať kľúčové informácie a podľa kritérií uvedených/stanovených v úlohe vybrať tú správnu informáciu; - vyhľadať explicitne uvedené informácie; - vyvodiť implicitné informácie z textu. 	<p>Porozumenie, vyvodzovanie súvislostí a záverov, interpretácia</p> <p>V tomto procese je potrebné:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyvodiť priame a nepriame príčiny a dôsledky; - vyvodiť priame závery z textu; - hľadať obsahové a logické súvislosti v texte; - rozpoznať použité jazykové a štylistické prostriedky; - interpretovať text: integrovať a prepájať myšlienky a informácie. <p>Z kontextu musia žiaci vyvodiť závery o príčinách a dôsledkoch, zistiť súvislosti. Jednotlivé odseky sa môžu navzájom dopĺňať alebo byť navzájom v kontraste. Slová, tematické prvky a prostriedky kohézie a koherencie textu tiež zohrávajú dôležitú úlohu pri porozumení textu.</p>	<p>Posudzovanie a hodnotenie textu z čitateľského, jazykového a literárneho hľadiska</p> <p>V tomto procese je potrebné:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hodnotiť a posúdiť obsah a textové prvky; - posúdiť výber jazykových a štylistických prostriedkov; - zhodnotiť názor, posúdiť a argumentovať; - posúdiť správanie postáv na základe ich konania; - zhodnotiť a posúdiť morálne konanie postáv. <p>Pochopenie vzťahu medzi textom ako celkom a úryvkom je dôležité aj pre rozpoznanie kontextu. Pri tomto procese žiak musí vnímať/pochopiť doslovný aj prenesený význam textu.</p>
Zadefinovanie jednotlivých procesov pre 1. cyklus		
<p>Identifikovať v texte explicitné informácie.</p> <p>Identifikovať</p> <ul style="list-style-type: none"> - explicitné informácie, - konkrétne informácie v grafike (graf, tabuľka, mapa), - kľúčové slová v texte, - literárnu postavu, - prostredie príbehu (čas, miesto,...), - základné stavebné prvky textu (názov, strofa, rým, verš, odsek), - hlavné znaky pozorovaného objektu a pozorovanej činnosti, - jazykové, štylistické a literárne prostriedky. 	<p>Porozumieť primeraným literárnym a vecným textom.</p> <p>Porozumieť</p> <ul style="list-style-type: none"> - rôznym žánrom textov, - vetám alebo konkrétnym úsekom textu, - informáciám, ktoré sú v texte uvedené nepriamo (implicitne), - dejovej postupnosti v rozprávaní, - postupnosti dejov v opise pracovného postupu. <p>Odhadnúť z kontextu</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam neznámych slov, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov (prirovnania, frazémy, emocionálne slová). 	<p>Posúdiť text z čitateľského, jazykového a literárneho hľadiska</p> <p>Posúdiť</p> <ul style="list-style-type: none"> - úplnosť, jasnosť, presnosť a objektivnosť informácií v texte, - dôveryhodnosť jednotlivých tvrdení, - časovú postupnosť v rozprávaní, - časovú postupnosť deja a príčinnonásledné vzťahy, - ako dobre názov textu odráža hlavnú tému, - výber a účinok jazykových, štylistických a umeleckých prvkov a prostriedkov v texte, - prínos grafických prvkov k porozumeniu textu, - správanie postáv na základe ich konania,

<p>Vyvodit' z textu základné implicitné informácie.</p> <p>Vyvodiť</p> <ul style="list-style-type: none"> - konkrétne fakty, myšlienky a informácie vyplývajúce zo súvislého i nesúvislého textu. <p>Vyhľadať v texte jazykové, štylistické, kompozičné a umelecké prostriedky.</p> <p>Vyhľadať</p> <ul style="list-style-type: none"> - hlavnú myšlienku alebo tému, - kľúčové informácie v informačnom texte, - informácie o zdroji textu. 	<p>Zhrnúť</p> <ul style="list-style-type: none"> - získané informácie, - kľúčové informácie. <p>Vyvodiť z textu závery.</p> <p>Priamo odvodiť</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné implicitné významy z textu (vytváranie inferencií): význam slov a slovných spojení, súvislosti medzi slovami, vetami, súvislosti medzi informáciami z textu a doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka. <p>Vyvodiť (bezprostredné) závery</p> <ul style="list-style-type: none"> - o udalostiach a príčinách konania/správania postáv, - o uvedených vysvetleniach, popisoch alebo udalostiach a vzťahoch medzi nimi, - a posúdiť relevantnosť informácií, - o informáciách z rôznych častí textu, - o logických súvislostiach a podať vysvetlenie podložené faktami. <p>Interpretovať obsah a obraznosť literárnych textov v kontexte vlastných skúseností.</p> <p>Interpretovať</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam drobných odlišností jazyka v časti textu s ohľadom na text ako celok, - význam neznámych slov, slovných spojení, umeleckých a jazykových prostriedkov z kontextu, - rozdiel medzi reálnym a imaginárnym svetom, - a integrovať informácie o hlavných myšlienkach a dôvodoch činov, konania postáv, udalostí a výsledkov, - a integrovať informácie s cieľom prepojiť myšlienky, zoradiť udalosti, určiť charakteristiky a poskytnúť vysvetlenia. <p>Odlíšiť</p> <ul style="list-style-type: none"> - text od ilustrácie, - poéziu od prózy. 	<ul style="list-style-type: none"> - formu a obsah textu, - kvalitu a dôveryhodnosť textu, - uhol pohľadu autora. <p>Rozpoznať</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakter a vlastnosti literárnych postáv. <p>Upraviť</p> <ul style="list-style-type: none"> - obsahovú a jazykovú stránku textu. <p>Použiť</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné prostriedky nadväzovania viet v texte (opakovanie slova, synonymá, zámená, rovnaký tvar slovesa). <p>Hodnotiť text z čitateľského, jazykového a literárneho hľadiska</p> <p>Hodnotiť</p> <ul style="list-style-type: none"> - a kritizovať obsah a textové prvky, - a porovnať informácie v rôznych textoch alebo v rôznych častiach textu, - morálne konanie postáv, - použité jazykové prostriedky a pravidlá. <p>Prepojiť</p> <ul style="list-style-type: none"> - a porovnať niekoľko rôznych textov s rovnakou témou.
--	---	--

	<p>Rozlíšiť</p> <ul style="list-style-type: none"> - medzi informáciou, opisom a rozprávaním. <p>Analyzovať</p> <ul style="list-style-type: none"> - získané informácie. <p>Použiť pri porozumení primerané jazykové znalosti. Uplatniť pri písaní základné pravopisné pravidlá.</p> <p>Aplikovať</p> <ul style="list-style-type: none"> - získané vedomosti o jazykových prostriedkoch a javoch. <p>Uplatniť</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojené pravopisné pravidlá, - jednoduché lexikálne vzťahy v texte (významové okruhy slov, slová s podobným a opačným významom, nadradené a podradené slová). 	
--	---	--

Úrovne

Všetky procesy sú merané na troch základných úrovniach nielen v závislosti od dĺžky a náročnosti textu, ale aj od použitých kognitívnych procesov.

Vysoká	Stredná	Nízka
<p>Vie porozumieť pomerne náročným obsažným textom.</p> <p>V textoch vie rozpoznať a vyhľadať na rôznych miestach detailné informácie, ktoré je možné ľahko prehliadnuť, vie spojiť informácie, ktoré sú vyjadrené z rôznych, aj protichodných, hľadísk.</p>	<p>Vie porozumieť ľahkým aj náročnejším rozsiahlejším textom.</p> <p>Vie v pomerne dlhých pasážach vyhľadať dve alebo tri podstatné informácie spomenuté na rôznych miestach, ktoré však nie sú na prvý pohľad nápadné.</p>	<p>Vie porozumieť prevažne ľahkým kratším textom.</p> <p>Vie vyhľadať vo vete, v odseku alebo grafickom prvku explicitne uvedenú informáciu.</p>

Uvedený teoretický rámec testovania je všeobecný, pred každým meraním bude zverejnená podrobnejšia **špecifikácia pripravovaného testu**.

4. Ukážka úlohy z čitateľskej a jazykovej gramotnosti pre 1. cyklus

Východiskový text

Čo skutočne potrebujeme?

Jedným z najznámejších polárnikov z doby veľkých antarktických výprav bol Ernest Henry Shackleton. Po tom, ako bol **dosiahnutý** južný pól v Antarktíde, si Shackleton vymyslel, že ako prvý prejde tento svetadiel pešo. Text, ktorý údajne zverejnil v novinách, znel takto:

„Hľadám dobrovoľníkov na nebezpečnú plavbu. Nízka mzda, krutá zima, dlhé hodiny v úplnej temnote zaručené. Návrat neistý. Pocty a uznanie len v prípade úspechu.“

Zn. Odvaha.

Čo potrebuje polárnik (výskumník v polárnych oblastiach Zeme) na výpravu? Jednou z vecí je ŠPZ alebo škatuľka poslednej záchrany. V ŠPZ by mal mať človek čo najmenej vecí, ktoré však môže využiť mnohými spôsobmi. Napríklad sekundové lepidlo slúži nielen na lepenie, ale aj ako pomôcka na založenie ohňa. Na obrázku si pozri obsah ŠPZ.

Jaroslav Pavlíček už dlho skúma, ako sa dá žiť a prežiť takmer s ničím. V Antarktíde postavil stanicu Eco – Nelson. V nej strávil desiatky mesiacov a o živote človeka v extrémnych podmienkach zistil mnoho vecí. Ved_eť si porad_ť je nieked_ otázkou prežitia.

Jeho desatoro prežitia znie:

1. Nestrácaj hlavu.
2. Maj po ruke topánky a ŠPZ.
3. Najskôr sa postaraj o bezpečnosť, potom o vodu a potom o všetko ostatné.
4. Pomáhaj iným.
5. Maj rezervné riešenie.
6. Šetri všetkým, vrátane slov.
7. Neustále hľadaj prácu alebo spi.
8. Pi veľa vody.
9. Odvaha nie je hazard.
10. Maj zdravý strach.

Úloha

Autorom desiatich rád na prežitie je

A Shackleton.

B Nelson.

C Pavlíček.

D Eco.

Správna odpoveď: C

Charakteristika úlohy

Obsahová štruktúra úlohy		Čitateľská a jazyková gramotnosť
Cyklus		1.
Čitateľská gramotnosť		Porozumieť textu, a to na úrovni explicitného významu.
Cieľ vzdelávania slovenského jazyka a literatúry		Orientovať sa v nesúvislých a obrazovo-písaných textoch. Identifikovať v texte explicitné informácie.
Komponent		Vecná recepcia
Výkonový štandard		Identifikovať doslovné (explicitné) informácie v čítanom texte. Orientovať sa v nesúvislom a obrazovo-písanom texte.
Obsahový štandard		Porozumenie textu: porozumenie explicitného významu.
Typ úlohy		Úloha s výberom jednej správne odpovede zo štyroch možností.
Bloomova taxonómia		Konceptuálne poznatky/analyzovať
Zaradenie podľa teoretického rámca testovania	Zameranie	Čítanie s porozumením
	Proces	Vyhľadávanie – vyhľadať explicitne uvedené informácie.
	Úroveň	Stredná – žiak vie identifikovať v rozsiahlejšom texte explicitnú informáciu na základe porozumenia významu informácií s ňou súvisiacich.
Predpokladaný čas riešenia		3 minúty
Popis k úlohe		<p>Zadanie úlohy aj jednotlivé možnosti sa priamo viažu na text. Ukážka obsahuje slovnú zásobu rozšírenú o štylisticky príznakové slová a slová z okraja slovnej zásoby. Kontext a správna identifikácia významu slovných spojení sú pre správne riešenie kľúčové.</p> <p>Žiak pracuje s informáciami z viacerých súvislých častí zmiešaného vecného textu – jednotlivé explicitne uvedené informácie, ktoré sú uvedené ako možnosti riešenia, vyhľadáva, resp. lokalizuje na viacerých miestach rozsiahlejšieho textu. Pre určenie správnej informácie (mena autora) musí následne identifikovať v texte prvky nadväznosti (napr. privlastňovacie zámeno <i>jeho</i>), ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi odsekmi alebo vetami, zároveň prepája význam slovného spojenia zo zadania úlohy s identickým významom slovného spojenia v texte, pričom v texte správne interpretuje význam tohto menej frekventovaného slovného spojenia (<i>desatoro prežitia</i>) a súčasne vylúči informácie významovo odlišné.</p>